

“Incompetența generează corupția”

Călin Georgescu, expert în dezvoltare durabilă, directorul Centrului Național pentru Dezvoltare Durabilă, despre prioritățile noului guvern.

Călin Georgescu este directorul executiv al Institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare, manager de proiect pentru Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă - agenție a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) - și secretar general al Asociației Române pentru Clubul de la Roma. Lucrează în domeniul cercetărilor privind protecția mediului, cu specializări în Marea Britanie și SUA și activități în cadrul rețelei ONU, începând cu 1996. Una dintre intențiile institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare este raportul privind „Reprofesionalizarea României”. Această inițiativă reunește voci importante din peisajul științific și cultural românesc.

În ultimele zile, s-a discutat ba despre victoria drepte în alegeri, ba despre un guvern cu un program de centru-stânga. Ce fel de politici credeți că trebuie aplicate de viitorul guvern: mai degrabă de dreapta sau de stânga?

În momentul acesta, pentru România nu contează stânga sau dreapta. Contează ceea ce se numește interesul național.

Nu este cam prea mult spus “interesul național”? Pot fi multe nuanțe...

Nu. Pentru că, oricum, nici cei care fac parte dintr-un partid politic nu înțeleg doctrina partidului respectiv. Mai mult, în România este necesar un echilibru de forțe pentru ca țara să poată face față acestui tsunami care va trece peste noi. Orice guvern care va veni la conducere va avea de administrat o țară sărăcită și în situație de criză. Și nu va ști să o administreze.

De ce spuneți asta?

Fiindcă nu are cine să administreze. Și nu are cine, dintr-un singur motiv, foarte clar: competența în actul administrativ. Nu e o chestiune de “jos corupția”, la noi e în primul rând o chestiune de competență. Eu constat în administrația centrală și în cea locală o promovare malignă a incompetenței.

Nu sunt oameni competenți sau sistemul nu-i promovează?

Sistemul nu îi promovează pe cei buni, încurajează incompetența pentru a-și crea o bază, să aibă puterea. Prima soluție pentru orice guvern este competența. Corupția apare prin incompetență.

Nu există competent și corupt?

Nu! Competent și corupt nu există. Competentul are verticalitate interioară, el nu va fi preocupat de cum să fure. Fiind competent, va dori să-și pună ideile în practică.

De ce spuneți că avem o țară sărăcită? Au fost mulți ani de creștere economică și România nu mai arată ca acum 10 ani. Țara a progresat.

Spun că avem o țară sărăcită pentru că toată creșterea economică s-a dat pe consum. Și vă dau cifrele la zi. În perioada 2001-2007, s-a realizat o creștere economică de 62,3% față de 2000...

Impresionant...

Da, dar cu un consum de resurse cu 71,4% mai mare! Deci, creșterea s-a bazat pe un consum de resurse, și nu pe valorificarea lor. Noi nu avem încă în mințile noastre conceptul de valoare adăugată. Nu este suficient doar să consumi. Trebuie să și produci.

Reducerea consumului va fi obligatorie în următoarea perioadă?

Nu, noi în primul rând trebuie să producem și trebuie să existe o politică de economisire. Fiindcă așa ceva nu a existat. Vă dau un exemplu aici: produsele agroalimentare. Nimeni nu bagă în seamă că, la ora actuală, noi importăm cea mai mare parte a produselor agroalimentare.

O țară ca a noastră, care are potențial agricol imens! Și noi importăm în jur de 60%, dacă nu chiar mai mult. Importăm de trei ori mai multe produse agroalimentare decât exportăm, cu un deficit de peste două miliarde de euro. Cu un potențial de 9,7 milioane de hectare teren arabil și 14 milioane teren agricol, România poate să producă de trei ori mai mult decât are nevoie.

Am avea cui să vindem surplusul?

Cele trei mari probleme globale sunt: criza energetică, hrana și protecția mediului. Le-am dezbătut mult, inclusiv prin clubul de la Roma. Cu dl Isărescu am discutat foarte mult chestiunea aceasta. Sunt deja țări care și-au format nișe de piață pe una sau mai multe din aceste probleme, pentru următorii 20-30 de ani. Miza este: cine va fi mai tare pe una dintre aceste provocări, pentru ca ulterior să poată negocia pe piețele globale, să aibă ce oferi. Iar aici trebuie să știi să negociezi. România nu știe la ora actuală să-și negocieze o nișă pe care să se facă remarcată.

Agricultura este primă resursă strategică a României, alături de fondul forestier, care trebuie să crească la aproape 34% din suprafața țării până în 2030. Acum este doar 26%.

„Nu putem face reforme cu oameni nemulțumiți“

Ce politici pe termen mediu și lung vedeți prioritare?

Pe primul loc trebuie să existe o coerență politică demografică.

Unde sunt problemele demografice mari?

În primul rând, noi asistăm la un declin demografic prelungit, prin deteriorarea structurii pe vârste a populației și accentuarea procesului de îmbătrânire. În perioada 1990-2007, avem un declin de 1,7 milioane de locuitori, cam 7,3% din populația țării. Si aceasta fără a lua în considerare peste 2,5-3 milioane de români care au emigrat, pe fondul acestui standard de viață ce se menține în România.

Proiecțiile sunt acestea: în 2013, dacă se menține această formulă, populația ajunge la 21 de milioane, în 2020 ajunge la 20,5 milioane, iar în 2030 la 19,5 milioane cu tendință ca în 2050 să ajungă la 16,5. Mai mult: populația de 19-23 de ani, din care se recrutează viitorii specialiști, este cam de 1,7 milioane. Însă în 2020-2025 va fi de sub un milion.

Și ce ar putea să facă un guvern ca să oprească această tendință?

În primul rând trebuie create mijloacele de manifestare, spațiul în care omul să se simtă sigur. Aici vorbim de siguranța alimentară, siguranța sănătății, siguranța locului de muncă. Nu siguranța aceluiași loc de muncă, dar în timp ce unele locuri de muncă dispar, să apară altele.

Pentru toate acestea trebuie să avem o creștere continuă, ceea ce noi nu am avut. Am avut două perioade de declin economic '88-'92 cu evenimentele din '89, în '97-'99 și două perioade de creștere în '93-'96 și în 2000-2007. Se vede că nu am avut o evoluție continuă. PIB-ul din 1997 de-abia l-am atins în 2005.

Cu asemenea cifre nu putem avea o bază solidă de dezvoltare. Apoi, nu poți să ai o reformă și un proces de dezvoltare radical cu o populație nemulțumită. Trebuie să faci în așa fel încât populația să susțină inițiativele. Dar cum să o faci, dacă băncile încurajează tot timpul consumul, nu economisirea? S-au luat de la bănci între 4.000-5.000 de euro, nu pentru microproiecte, ci pentru consum imediat, și asta e o tragedie.

„Politicienii nu apelează la competențe“

“Clasa politică trebuie să apeleze la competență. Fiecare minister să aibă un nucleu stabil de management. Eu vă spun că orice ministru care vine într-un guvern știe la finalul celor patru ani pe unde intră și pe unde iese din minister. Cam cu asta rămâne.

El trebuie să aibă un nucleu de management pentru că, în momentul în care el spune că vrea să rezolve, de exemplu, problema demografică, acel nucleu trebuie să vină cu soluții. Ministrul, în concepția mea, trebuie să aibă vocație de stăpân. Nu trebuie să fie un birocrat care să miște hârtiile de colo-colo. Iar prim-ministrul trebuie să poarte în geanta lui viitorul acestei țări.

Deci nu pot să negociez ca la tarabă pe chestiuni care țin de viitorul României. În momentul acesta, cine negociază puterea? Aceiași oameni, de 20 de ani! Foarte bine că se negociază. Dar se negociază ce? Că ajung la putere și după aceea nu se întâmplă nimic!

Atunci când deții puterea și nu știi ce să faci cu ea sau când nu ai cu cine să faci ceea ce ți-ai propus se intră în impas. Și ieșirea nu se poate face decât prin cultivarea profesionalismului. Există rezervoare de profesionalism în societatea românească. Dar nu sunt folosite”.

Strategia de dezvoltare, cerință a UE

Cu două săptămâni înainte de alegeri, Guvernul Tăriceanu a aprobat Strategia națională de dezvoltare durabilă, document menit să traseze liniile după care va evolua România în viitorii 30 de ani. România s-a angajat să prezinte acest document Comisiei Europene până la sfârșitul anului.

Lucrarea reprezintă un proiect comun al Guvernului României, prin Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), prin Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă, al cărui director este Călin Georgescu.

„Nu banii sunt problema, ei există!”

România are nevoie de investiții, de investiții majore. Așteptăm 33 miliarde de euro de la Uniunea Europeană până în 2013. Acești bani ne-ar rezolva problemele?

Vă spun cum stăm cu banii aceștia: cele 33 de miliarde nu acoperă necesarul României pentru infrastructură și dezvoltare decât în proporție de cel mult 40%. Și asta, în cazul fericit în care am avea și persoanele care să scrie proiectele necesare. Să luăm un simplu exemplu: apa. Sistemul este la pământ.

Necesarul este de 19 miliarde de euro, la nivel național, pentru ca toată lumea să aibă acces la apă potabilă, canalizare și să se epureze apele uzate. Țineți cont că nu există în România niciun oraș care să le aibă pe toate. Iar pe proiecțiile noastre, avem alocați cam 3,2 miliarde pentru apă, ceea ce înseamnă mai puțin de 30% din necesar.

Ei bine, nimeni, din nicio zonă politică, nu-și pune întrebarea: cum ajungem de la 3,2 miliarde la 19? E o chestiune foarte serioasă. Strategia de Dezvoltare Durabilă prezintă această situație.

Ne-am obișnuit ca tot ce ne-a cerut UE să bifăm, mai mult sau mai puțin, după care uităm de angajamente. Strategia de Dezvoltare Durabilă, la care ați lucrat, este tot o cerință europeană. Nu e posibil ca și această strategie să fie uitată, după ce ne-am îndeplinit obligația de a o avea?

Ba da, este posibil. Însă aici am o remarcă: intrarea în Uniunea Europeană și NATO nu sunt obiective, sunt mijloace. Aici a înțeles greșit toată clasa politică românească. De aceea, după ce România a aderat la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007, nu a știut ce să mai facă, nu a mai avut obiective.

Referitor la strategie este posibil să nu se țină cont de ea. Este un test de maturitate, după părerea mea, pentru toate partidele politice. Vom vedea dacă știu să își însușească și să garanteze obiectivele din această strategie.

Problema este: cum să găsim finanțare pentru toate obiectivele Strategiei?

Nu asta e problema! Și, sincer, îmi dau seama că în general, dumneavoastră, presa română, ați primit de la ei această informație. Vă spun că, în momentul ăsta, în lume există trenuri de bani! Tema este cum cheltuim banul public. Și cum facem rețeaua de proiecte și programe capabile să susțină obiective pe termen lung.

Testul Adevărului

Ce spune despre...

1. Reforma administrativă. Un guvern competent trebuie să reformuleze instituțional tot ce înseamnă administrația locală și centrală. Este o cerință de bază. Nu ai cum să transmiți decizia chiar dacă e foarte bună, dacă nu are cine s-o aplice. Aceasta este o adevărată revoluție intelectuală, este o chestiune de moralitate.

Noi ne-am pierdut verticalitatea interioară. Stăm pe orizontală, suntem într-o stare de fericire retrogradă, mulțumiți de consum și lucruri materiale.

2. Satul românesc. 45% din populație trăiește la sat. Dacă stăm și ne gândim, nu există în niciun stat european acest procent. Mai mult: populația ocupată în agricultură este de 32% din totalul populației ocupate. Și în aproape 20 de ani nu am reușit să creăm o instituție de credit adaptată nevoilor țărănimii!

Nu avem o bancă de credit rural în România! Eu spun că, dacă vrei să realizezi ceva în România, pune țăranul stăpân la stat, nu-l distruge! O altă nișă – stațiunile balneoclimaterice. România are niște rezervoare de sănătate imense, dar toate sunt la pământ, puse de același sistem nu corupt, ci incompetent.

3. Problema educației. Pentru România anului 2007, rata de părăsire timpurie a școlii, clasele I-XII, era de 19% față de media europeană de 14%. Dar la clasele I-IV este mai mare de 30%! Ponderea elevilor de 15 ani care nu reușesc să atingă nivelul minim de performanță la nivel mondial este de 52,7%, față de 19% în UE.

Jumătate sunt neperformanți! Aceștia nu știu decât să plece din țară sau să facă tot felul de șmecherii. Ponderea profesorilor cu rezultate proaste sau mediocre la titularizare în 2007 era de 60% față de 18% în UE . Procentul adulților care participă la forme de educație permanentă în timpul vieții este de 1,3% față de 12,5 în UE.

4. Risipa energetică. România este o țară energofagă. Pentru a fabrica același produs, consumăm de trei ori mai mult decât media europeană.

La acest capitol de energie v-aș da un procent legat de încălzirea în apartamente. Noi avem 85.000 de blocuri, unde trăiesc peste 7 milioane de locatari, și care au pierderi energetice de circa 75% din căldura furnizată. Jumătate din factura noastră o reprezintă pierderile. Din start te gândești cât din bugetul familiei poți să reduci dacă s-ar eficientiza energetic cele 85.000 de blocuri.

Interviu realizat de Ovidiu Nahoi

Adevarul, 9 dec. 2008

Web: <http://www.adevarul.ro/articole/incompetenta-genereaza-coruptia.html>